

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

19 An privilegium amittatur per actum contrarium illius?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

ius privilegiarium præscribi, sic Felin. in cap. cum accessissent, de consuet. n. 2. 6. & 27. Decius n. 27. Balb. de præscript. q. 5. prim. vers. quare quare, n. 4. Gloss. ordinis c. vi. privileg. gloss. pen. in fin. de privileg. ubi Anton. Molin. de Hispan. primog. l. 2. c. 7. fin. §. sed variis videtur Azuced. lib. 5. tit. 7. l. 2. noua compilat. sine Azot. lib. 5. c. 4. q. 8.

3 Pro resolutione huius difficultatis dicendum est primò privilegia, quæ in aliorum grauamen non redundant, qualia sunt privilegium non ieiunandi, non recitandi, comedendi lacticia, dicendi sacrum ante horam conuersam: quibus etiam annecti debet privilegium audiendi confessiones, ministrandi sacramenta, eligendi Confessorem; quia ex tali privilegio non derogatur ordinata potestas, siquidem integra manet, & ex alia parte leuatur eius onus, & animarum salutis maxime profest: vt bene dicit Suarez n. 15. Bonacina n. 5. Basil. de Leon n. 22. De his ergo privilegiis, probabilis censetur, nunquam periri per non vium quantumcumque continuatum; quia nulla est lex statuens hæc privilegia amitti per non vium, leges enim statuentes privilegia per non vium amitti vt l. 1. ff. de nundinis; & in nostro regno l. 42. tit. 18. p. 3. l. 2. p. 5. loquuntur de privilegiis, quæ in grauamen aliorum cedunt, vt legenti constabit. Ergo non sunt extendenda ad hæc privilegia. Tum quia restitutio privilegiorum, & illorum decisio est quid odiosum: quia est diuersa ratio, siquidem in illis, quæ circa aliorum actus versantur, potest dari præscriptio: at in his privilegiis, quæ solum privilegiarij actiones respiciunt, nulla esse potest, vt ex ratione dubitandi constat. Ergo. Et ita sentit Suarez n. 16. Bonacina, Basil. de Leon supra.

4 Dico secundo, privilegia, quæ in aliorum grauamen cedunt, tunc amittuntur à privilegiario per non vium, quando grauati aduersus privilegiarium præscribunt. sic docet Basil. de Leon lib. 8. c. 18. §. 3. n. 22. Suar. l. 2. c. 34. à n. 16. præscript. num. 20. & segg. Bonac. n. 5. Salas, Azot. & alij in principio relati. Ratio est, quia præscriptio vim habet mutandi rerum dominia, & consequenter auferendi ab alio, quod sibi proprium erat. Ergo si grauati aliquo privilegio aduersus privilegiarium præscribunt, præscriptio facta peribit in privilegiario privilegium: dicitur autem petire per non vium illius, quia ex non vium orta fuit formaliter præscriptio. Quod autem in his privilegiis præscriptio inveniri possit, probatur facili, quia vel illa privilegia sunt de exercenda aliqua actione illis onerosa, vel de exigenda ab illis, quocumque eam modo sit privilegium, si privilegiarius eo non vitur longo tempore, alij præscribere poterunt contra privilegiarium, ne illo privilegio vitur. Ergo. Probo minorem. Nam ex eo quod privilegiatus tali privilegio non vitur alij possident se, & sua pro libito, siquidem privilegiatus illos non grauatur ex actione alicuius operis, vel impositione illius. Sed possessio hæc longo tempore continuata, est præscriptio. Ergo.

5 Limitant tamen hanc conclusionem gloss. Balb. Decius, Molin. Azot. & alij relati supra in ratione dubitandi, vt intelligatur, quando non est in privilegio expressè appositum, vt vitari illo pro tuo arbitratu: nam si tunc voluntarius vitare relicta est, censent hi DD. non præscribi aduersus illud, quia dici non potest dum vita durat, te non vitare privilegio, siquidem privilegium dicitur: vitari illo, quandiu volueris. Ergo dum potes velle vitare privilegio, concessioni illius non contradicis. Et confirmo. Si privilegium diceret: Concedo tibi facultatem instruendi maioratum in tua vita, vel tempore mortis, tale privilegium pro tua vita per non vium amitti non poterat, quia dum vita finita non est, iudicari non potest te privilegio non vitare, vt expressè tradit in hoc casu Molin. de promog. illo cap. 7. fin. Azuced. l. 2. fin. tit. 7. lib. 5. noua compil. Mol. Theol. tom. 3. de iustit. m. 2. disp. 599. fin. n. 10. Sed idem casus esse videtur, quando tua voluntas vitare privilegij relinquatur; facit enim huic sensum: Si velis in tua vita hoc privilegio vitare, tibi est concessa facultas. Hæc limitatio displicet nostro Mol. Theol. sup. Salas disp. 19. de leg. fin. n. 15. Suar. lib. 8. c. 34. n. 28. & displicet Abbati in e. vt privileg. de privileg. & Iacobi sub dubio in l. 1. n. 57. ff. de consuet. prim. p. Anton. de Padilla in l. 2. C. de iur. iur. rescript. 5. Quia in quolibet privilegio tacite inest hæc conditio, si illo vitare voluntarius privilegatus, non enim obligatur illo vitare.

Cæterum mihi retinenda videtur limitatio supradicta, vixit maiori Doctorum calculo firmata. Fateor ergo in quolibet privilegio subintelligi illam conditionem vt privilegiatus illo vitare, si voluerit, sed non subintelligitur eodem modo, ac quando exprimitur; quando enim exprimitur illa conditio, extenditur pro tota privilegiata vita, ac proinde impeditur præscriptio aduersus illud, durante vita; at quando illa conditio non apponitur, solum intelligitur concessa facultas pro tempore, quo alius aduersus privilegiarium non præscribit. Mouet ad hanc distinctionem apponendam, ne cogar dicere illa verba, quibus vitare privilegij liber voluntarius privilegiatus remittitur, esse inuoluntarij appositæ.

6 Secunda difficultas est, quantum tempus requiratur, vt aduersus hæc privilegia, quæ in aliorum grauamen cedunt, detur præscriptio? Communis sententia docet requiri, & sufficere decennium, sic Felin. Panorm. Decius in cap. cum accessissent, de

constit. Bath. Iafon. & alij in l. 1. ff. de nundinis, & in l. falso C. de diuersis refer. Rebuff. in pract. tit. de different. inter privileg. & rescripta. num. 41. Mandol. ar. de privileg. ad instar gloss. 1. num. 5. & alij plures relati per Bald. tr. de præscr. 4. p. 5. prim. vers. quare quare, Mouentur ex suprad. l. 1. ff. de nundinis, ubi facultas concessa à principe celebrandi nundinas, si per decennium illis non fuerit vitus, amittitur. Et confirmari potest ex l. 42. tit. 18. part. 3. ubi affirmatur privilegia, quæ dantur ad aliquid agendum, quæ alias non licent, decennio petire, si illis privilegiatus non fuerit vitus: & ponit exemplum in privilegio nundinarum extrahendi à regno vitata, vel vendendi ea, quæ vendite non licebat, seu per aliam menturam inconstatam, & his similia; hæc enim privilegia vitantur lex, semper durans, si vitare dellos facta diez annos desde el dia, que les fueren dados, mas si facta este tiempo no vitaren dellos, desde adelante perdense, e no deben valer.

7 Cæterum existimo regulam generalem statui non posse, sed attendendas esse leges præscriptionis, vt inde colligatur, quando hæc privilegia amittuntur; aliquando enim in præscriptione iustitiae decennium, aliquando verò requiritur vicennium, vel triennium, vel quadragennium. Ergo cum hæc privilegia non amittantur præcisè ex non vium, sed ex præscriptione, tempus, quod fuerit ad præscriptionem requiritur, erit etiam ad amissionem horum privilegiorum: & ita tenet Suarez lib. 8. cap. 34. num. 20. Basil. de Leon lib. 8. cap. 18. n. 23. Menoch. lib. 6. præsumpt. 41. sine. & lib. 8. consil. 727. in fine num. 13. in nouissima editione, in quibus locis plures Doctores referunt, affirmantes decennium solum intelligi de privilegiis singularibus concessis, non de privilegiis concessis communibus, & Ecclesiasticis personis, in quibus longus tempus ad eorum amissionem requiritur: regulatit enim decennium inter præsentem requiritur, vicennium inter absentem, quia hoc tempus sufficiens est ad præscriptionem seruatum; & iurium incorporatum; vt tradit Anton. Gomez libro 2. var. cap. 25. Couar. lib. 2. var. cap. 17. Molin. Theol. tract. 2. de iust. disp. 7. ad quæ privilegia reduci possunt. At si privilegia sunt Ecclesiis, aut monasteriis concessa: tunc quadragennium est necessarium ex cap. necedentibus, de privileg. c. illud, de præscript. & licet in c. si de terra, de privileg. videatur expostulati, vt sufficiens triennis præscriptio; at per caput accidentibus, correctum esse videtur, vt ibi tradatur glossa, Feñu, Abbas, & alij communiter.

In nostro tamen regno privilegia ad agendum concessa deperduntur per non vium illorum intra decennium à concessione: privilegia verò ad non agendum, sciunt ad non soluendum tributum non deperdunt, nisi per non vium per triginta annos, quæ omnia constat ex l. 42. tit. 18. part. 3. & ibi Lopez Matiezco lib. 5. tit. 10. l. 1. gloss. 17.

Neque obstat aduersus hæc l. 1. ff. de nundinis; tum quia hæc loquitur in speciali casu, & qui maxime præiudicat vicinis, idè quæ breuiori tempore amittitur, vt dixit gloss. ibi, & in l. falso, verbo peracta, C. de diuers. res. tum quia et privilegium laicis concessum, quod decennio amitti potest præscriptione in contrarium. Et eodem modo explicanda est l. 42. supra relata. Adde carere probabilitate in nostro regno non amitti privilegia illa ad agendum, vel non agendum concessa: si in primo decennio, vel triennio à die concessione illis vitus fuerit, etiam si infra illud decennium, vel triennium longissimo tempore illis vitus non fuerit, quia ita videtur decidi in suprad. l. 42. illis verbis, Tales privilegia como estos duran por siempre, pero perdense, si los que los tubieren no vitaren de ellos, fasta treinta años del dia, que les fueren concedidos, Idem habetur in l. 3. tit. 7. 1. 5. in fin. & infra loquens de privilegiis ad agendum dicit duran siempre, si vitaren de el, fasta diez annos desde el dia, que les fueren dados. Vnde ad perpetuam horum privilegiorum soluta videtur expostulati, vt in primo decennio, vel triennio, illius legis constat, & tradit Gregor. Lopez ibi, verbo fasta treinta años, & probabile reparat Suar. n. 24. Basil. de Leon n. 23, est probabilis censent per non vium decennij, quocumque tempore sit, amitti.

8 Tertia difficultas est, an hæc privilegia, quæ per non vium cum auctus præscriptio amittuntur, non solum in foro externo, sed etiam in interiori amittantur?

Respondeo affirmatiuè, quia præscriptio præbet iustum titulum possidendi rem, & tollit potestatem à quocumque alio illa vitare, sic docet Suarez lib. 8. cap. 34. num. 26. Bonacina disp. 1. q. 2. 3. p. 2. §. 5. sine Basil. lib. 8. de matre, c. 8. §. 3. n. 24. Salas disp. 17. §. 2. l. 3. n. 64. vers. ubi dominus.

PUNCTVM XIX.

An privilegium amittatur per actum contrarium illius.

- 1 Non amittitur, si privilegium solum favorem privilegiati respicit.
- 2 Cessat privilegium, si tractum successum non habens.

- 3 Quae cedunt in aliorum grauanem, non admittuntur nisi ipsi praescribant.
- 4 Quoad valorem actuum, quibus priuilegio contradicis, cessat priuilegium, tamen si alij non praescripserint.
- 5 Si habes priuilegium non soluendi vectigalia, & permittas te scribi in libro, ubi ceteri non priuilegiari scribuntur, non amittis priuilegium.
- 6 Idem si priuilegium habeas, ne eligaris ad munera publica, & permittis te eligi.
- 7 Idem est de communitate exempta a decimis, si semel, vel iterum soluat.
- 8 Quae requiruntur ad praescriptionem contra priuilegiatum.
- 9 Quid dicendum, si condemnaris ante praescriptionem, in amissione priuilegij.

EX dictis in puncto praecedenti facili est huius difficultatis solutio. Dicendum ergo est primo, priuilegia absoluta, quae solum respiciunt priuilegiatum, nullo modo amittuntur per vium contrarium: cum quia contrarius vus priuilegij non inducit renuntiationem illius, cum possit ob alios fines haberi a priuilegiato, scilicet ob vitandam aliquam licentiam, aut in gratiam personae alicuius, quotiescumque autem aliqua, et si iuris conditio fieri potest alterius finis a renuntiatione, praescriptio renuntiationis excludenda est, quia talis, renuntiatione odiosa est, & restringenda, vt relatio Felin. Anton. & alij docent. *suar. lib. 8. cap. 35. num. 12. Basilus de Leon lib. 8. cap. 18. §. 3. num. 28. Bonac. disp. 1. quaest. 3. punct. 8. §. 6. n. 1.* Adde etiam praesumptum renuntiationem fecisse, ex illa non admittitur priuilegium, quovis accipitur renuntiatione a concedente, vt supra diximus. Ergo, Et ita tenet in his priuilegijs Suarez a. n. 7. Basilus n. 15.

2 Dico secundo, priuilegia, quae non habent tractum successuum, sed ad vnicum actum conceduntur, per contrarium vsum illius omnino cessant. Et in hoc sensu est verissima sententia communis, priuilegium amitti per contrarium vsum, de quo communitur DD. in cap. cum accessissent, de constitut. cap. si de terra, cap. accidentis, de priuileg. glossa in cap. ex ore, de his qui sunt a maiore, verbo renuntians, & in cap. gratum, de offi. deleg. verbo recessum. Bart. Iaf. & alij in l. vltim. ff. de iust. Princip. & tradunt Bonacina, Suar. Basil. Salas, Azor, Gregor. Lopez, & alij locis saepe allegatis. Ratio est manifesta, quia si priuilegium datum erat pro vno actu, & tu illum non efficias, sed potius contrarium, cessat tibi priuilegium.

3 Dico tertio, priuilegia, quae in aliorum grauanem cedunt, quaeque tractum habent, successuum, eo quod tenentur ad plures actus, non amittuntur neque vno, neque pluribus actibus contrariis, nisi ex parte illorum, qui grauari sunt, deur praescriptio. Probatur, quia huiusmodi actus non sunt toti priuilegio contrarij, cum non sint contrarij omnibus actibus, qui fieri possunt ex tali priuilegio, sed aliquibus. Ergo non derogatur priuilegium ex illis. Et confirmatur, si habeas priuilegium non soluendi tributa, & soluas haec occasione, & tempore potes nolle in posterum soluere. Ergo vna, vel altera solutio non integre contradicit priuilegio. Ergo non possunt ex illis actibus amitti. Quod satis probatur ex l. 2. de priuileg. veterum, ubi asseritur non labefactari priuilegium immunitatis ab oneribus ciuitatis, esse qui sponit aliqua munera subeat. Idem colligitur ex l. voluntaria, c. de excus. tut. l. 2. Cod. de his qui sponit munera subeant. lib. 10. & l. 43. tit. 18. part. 5. & cap. si de terra, cap. accidentis, de priuileg. & relatis alijs tradit Gregor. Lopez l. 43. tit. 18. p. 3. in prime. Suar. c. 35. n. 10. Bonac. disp. 1. q. 3. p. 8. §. 6. n. 1. Salas sect. 13. n. 66. Basil. n. 27.

4 Verum est hoc priuilegium non perdas contrariis actibus, quovis ex parte illorum, qui priuilegio grauantur, deur praescriptio: at quoad valorem illorum actuum, quibus contradicis priuilegio, cessat tibi priuilegium, neque a legare illud potes: sic glossa ex cap. gratum, de offi. deleg. cap. ex ore, de his qui sunt a maiore, & colligitur ex l. 2. §. 3. Cod. de his qui sponit munera subeant, lib. 10. & tradit Gregor. Lopez, Bonacina, Suar. Salas, Basil. supra. Ratio est manifesta, quia in eo, in quo vis contradicere priuilegio, non potes velle vti illo: si enim habeas priuilegium non soluendi tributum, & soluas, iam in illa solutione non vis priuilegio gaudere, sed potius renunciate. Qua ratione in l. 43. tit. 18. part. 3. fin. dicitur, habentem priuilegium super aliquas res, si de vna illarum conueniatur in iudicio, & condemnatur, eo quod non allegauerit priuilegium, priuilegium illi cessat, quoad illam rem tantum; ita vt amplius in iudicio allegari priuilegium super illa re non possit.

Hoc tamen intelligi debet; modo priuilegium sit ex illis, quae in tui fauorem a te te concessa sunt, quibus tu praediacare potes, alijs nihil priuilegio derogas, etiam si plures actus contrarij illi facias, vt notat Basil. n. 26. Suar. a. n. 11. Salas, & Bonacina supra.

5 Ex his inferitur primo. Si habeas priuilegium non soluendi vectigalia, & permittas scribi in libro, ubi ceteri non priuilegiati scribuntur: & intra decem dies non appelles a tali grauanem, non obinde amittis priuilegium; quia non pro-

cessit tempus requisitum ad praescriptionem, sed solum inferitur te velle illa vice soluere: sic tradit Iaf. in l. vlt. Cod. de constit. Princip. Alexand. cons. 33. quod refert, & valde commendat Gregorius Lopez supra, l. 42. tit. 18. part. 3. consentit Bart. in l. voluntaria, Cod. de excus. tutorum, & in l. vltim. ff. de constitut. Principum. Suarez num. 14. sine Basilus n. 28.

6 Secundo inferitur, si habeas vniuersale priuilegium ne eligaris ad munera publica, & permittis eligi, non ideo amittis priuilegium, ne ad alia munera eligaris, imo ne eligaris alia vice, sed solum amittis pro illa vice, qua electioni consentisti: colligitur ex supra, l. voluntaria. ibi, voluntaria iuxta munera priuilegij nihil derogant. hoc est, nihil derogant quoad alia munera praeter ea, quae sunt voluntarie suscepta, sic glossa ibi Basil. n. 28. Suarez cum Felin. Bart. & alij num. 12. & iuxta haec explicanda est l. fin. ff. de priuileg. veterum. Veteranos, si passim sunt se in ordinem legi, muneribus fungi cogendos esse, cogendos inquam, esse fungi his muneribus, quibus se subiecerant & quoad ea, quae inde consequuntur, non tamen cogendos esse fungi alijs muneribus.

7 Tertio infero. Si communitas priuilegio exempta a solutione decimarum, decimas semel, aut iterum soluat, non amittit priuilegium absolute, sed solum quoad illas decimas solutas; quia non est praesumendum voluisse integre renuntiare priuilegio, sed ad euandam licentiam, aut alia de causa id fecisse, sic docet Basilus illo num. 28. Gregor. Lopez supra, l. 42.

8 Dixi in conclusione non amitti priuilegium per actus contrarios, nisi accedat praescriptio illorum, qui grauari priuilegio sunt. Vt autem haec praescriptio accedat, non requiruntur plures actus contrarij priuilegio, sed sufficit si vnus addit contrarius, & sine vlla illius retractatione, quia tunc aduersus priuilegiatum in illo genere praescribitur, quod optime aduertit Suarez illo cap. 35. num. 20. vbi dicit. Si quis priuilegiatus semel soluit gabellam, etiam iterum non soluat, non ex vtili priuilegij, sed quia non occurrit occasio, & in eo statim permanet per legimum tempus, amittit priuilegium, saltem quoad illam speciem tributi, quae praescribitur, contra ipsum. Idem est, si passus est se eligi ad munus, ad quod erat immunis, vel passus est electionem fieri sine suffragio, ad quod habet priuilegium: nam licet nulla alia electio fiat, illa cum tempore sufficiente sufficit. Quod autem sit legitimum tempus ad praescribendum, iam dixi superiori puncto.

9 Dico quarto. Si in his priuilegijs, quae tractum habent successuum, condemnaris in amissione illorum ante tempus praescriptionis, eo quod feceris actum priuilegio contrarium, quia iudex praesumit te fecisse ex animo renuntians integri priuilegium, cum tamen non feceris, non tenetis in conscientia sententiae obediare, sed potes secluse scandalo priuilegio vti, quia sententia in falsa praesumptione fundata non obligat: at in foro externo debes te reputare, vt priuilegio destitutum; sic docet Bonac. illa disp. 1. quaest. 3. punct. 8. §. 6. num. 16. Suarez illo cap. 35. n. 25. circa fin.

Secus vero, si sententia daretur, non ob praesumptionem renuntiationis, sed ob contrauentionem priuilegij: nam tunc etiam in foro conscientiae, obediare ceteris, quia est iusta sententia; raro tamen sententia ob hanc finem pronuntiat; sed solum, quia praesumitur priuilegiarius renuntiasse priuilegio, Suarez supra, cum glossa in cap. pro illorum, verb. auctoritate, de praebend.

PUNCTVM XX.

An priuilegium amittatur per illius abusum.

- 1 Quibus modis abuti potes priuilegio.
- 2 Quomocumque abusum exerces, dignus es illius amissione.
- 3 Ipso facto propter abusum, non priuatur quis priuilegio nisi ex verbis priuilegij aliud constet.
- 4 Explicatur supra dicta doctrina, discurrendo per abusus communitate contingentes.

1 Priuilegio abuti potes tripliciter. Primo si exendas priuilegium ultra id, quod concedit. Secundo, si occasionem ex illo sumes delinquendi. Tertio addi solet, si fini priuilegij tuis prauis moribus resistis, v.g. est tibi concessum priuilegium, ne in Ecclesia resedas, vt licetis vacare; tu veto teis tempus, & vanis rebus occuparis, fini priuilegij resistis.

2 Quomocumque autem ex his modis priuilegio abutaris; meritis illud amittere, iuxta doctrinam satis receptam: Priuilegium meretur amittere, qui concessa sibi abutitur facultate, cap. vbi, dist. 74. cap. priuileg. 12. quaest. 3. cap. licet, de regularib. cap. vt priuilegia, de priuileg. c. conuicti, de sent. excomm. & alibi saepe. Quia in quolibet ex his modis datur veritas priuilegij abusus, ac proinde verum amissionis meritum, sic Salas disp. 17. sect. 13. num. 67. Bonacina disp. 1. q. 3. punct. vlt. §. vlt. n. 1. Suarez lib. 8. cap. 36. a. n. 4.

3 Difficultas est, an priuilegiatus propter abusum priuatur ipso

DE
ASTRO
PATA
TONI
ELV